

МОТИВИ

към Законопроекта за допълнение на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците

Епидемията от COVID-19 постави редица предизвикателства, които налагат специфична нормативна уредба в различни области на обществения живот, която да отговаря на особеностите на извънредната епидемична обстановка. Едно от тях е да се гарантира конституционно закрепеното право на гражданите да избират в условията на епидемична обстановка.

Международният опит показва, че в държавите, които са произвели избори през 2020 г., включително парламентарни избори, националните изборни органи съвместно със съответните оперативни щабове и гражданското общество са определили ред, по който избирателите да гласуват при спазване на протиепидемичните мерки за защита на живота и здравето им. Изборите в тези държави, сред които Франция, Русия, Южна Корея, Румъния, Литва, Сърбия, Грузия и други са проведени при спазване на изборното законодателство и специални правила, съобразени с необичайната извънредна ситуация, създадена от разпространението на епидемията от COVID-19. Централните изборителни органи във всички държави са предприели необходимите действия, за да се осигури гласуването на избирателите, независимо от техния здравен статус, като са приети правила, протоколи, процедури за начина на гласуване - обезпечен е изборният процес със средства за защита и дезинфекция на изборните помещения, създадена е организация за движение в сградите, в които са разположени изборителните секции, и дистанция между гражданите и други подобни.

Предстоящите през 2021 г. избори в Република България налагат да

се предвидят мерки, свързани с изборния процес, чрез които да се осигури възможност на всеки избирател да гласува при стриктно спазване на противоепидемичните мерки. С разпоредбата на чл. 28 (§ 1), който се създава в Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците, се възлага на Централната избирателна комисия да организира изборния процес по начин, който да не лиши нито един гражданин от изборително право и да позволи избирателите да упражнят правото си на глас в условията на епидемичната обстановка, включително избирателите, поставени под задължителна карантина или задължителна изолация съгласно Закона за здравето, в т.ч. в лечебно заведение за болнична помощ. Централната избирателна комисия, като независим държавен орган, отговорен за изборите, трябва да приеме правила за организацията на изборите по време на епидемична обстановка и реда по който ще се проведе гласуването. Особено внимание заслужава гласуването на избирателите, поставени под задължителна карантина или задължителна изолация, като се предлага това да стане чрез подвижни избирателни кутии или в отделни избирателни секции, извън секциите по чл. 9 от Изборния кодекс, определени от Централната избирателна комисия. Условията и редът за гласуването на тези избиратели трябва да са предвидени в правилата, приети от Централната избирателна комисия кодекс, за да се отговори на епидемичната обстановка. В правилата Централната избирателна комисия, като вземе предвид ограниченията, поставени пред карантинираниите избиратели и тези под задължителна изолация, трябва да определи по най-безопасния начин за всички участници в изборния процес образуването на секции, подаването на заявления, в т.ч. по електронен начин през интернет страницата на Централната избирателна комисия или съответната община или на безплатен телефонен номер, списъка за гласуване и гласуването в изборния ден. С цел намаляване струпването на много хора броят на членовете на

секционните избирателни комисии за секциите по чл. 28, ал. 3, изречение първо е не по-малко от трима, назначени при спазване изискванията на Изборния кодекс. Предвижда се броят на членовете на секционна избирателна комисия извън страната да може да бъде не по-малко от трима по преценка на ЦИК в зависимост от епидемичната обстановка, ограничителните мерки в съответната държава и други обстоятелства, свързани с натовареността в изборния процес.

В условията на епидемията за организацията на гласуването избирателните комисии и другите органи в съответствие с правомощията им в изборния процес може да искат съдействие от органите на Министерството на вътрешните работи, Министерството на здравеопазването и регионалните здравни инспекции.

На Централната избирателна комисия съвместно с Министерския съвет се възлага обезпечаването на изборите с необходимите средства за защита.

С § 2 от законопроекта се предлага избирателите, чиито срок на документа за самоличност е изтекъл след 13 март 2020 г., включително и удълженият срок, да може да се идентифицират с този документ пред секционната избирателна комисия, когато изборите се провеждат по време на извънредна епидемична обстановка. Предвидено е в тези случаи да не се изисква удостоверение по чл.263 от Изборния кодекс. Тази мярка има за цел ограничаване на струпването на хора в местата за издаване на български лични документи и в същото време да се гарантира правото на глас на всеки граждани.

С цел спазване на принципа за прозрачност в дейността, както и предвид високата обществена значимост на изборите, се предлага Централната избирателна комисия да приеме правилата след проведени консултации с Националния оперативен щаб, Националния ваксинационен щаб и Обществения съвет към Комисията, като публично обяви резултатите от провеждането им. Приетите правила ще може да се